

KORUPPCIA

– choroba a protilátky

Príručka
pre aktívneho liečiteľa

ÚVOD

Ak majú mať slová o slobodnom trhu, demokracii a slobode nejaký zmysel, potom je potrebné vedieť, že korupcia je jed, ktorý ničí práve to, čo by malo tvoriť obsah týchto slov. Dôsledky môžu byť katastrofálne - z demokracie a slobody sa stane luxusný tovar dostupný len tým, ktorí majú peniaze a nemajú škrupule.

Fedor Gál, Praha, máj 1999

Korupcia má množstvo podôb. Obálky, protislužby, úľavy, "pozornosti", atď. O korupciu ide vždy keď je pokuta od policajta nižšia a bez bloku, keď lekár prijme obálku (aby operácia dobre dopadla), keď právnik okrem honoráru pre seba žiada peniaze "na sudcu"... Keď niečo navyiac dostane úradník za bleskové a bezproblémové vybavenie stavebného povolenia aj keď sprostredkovateľ "prijíma" študenta na vysokú školu. O korupciu ide aj vtedy, keď sa vec na súde (náhodou) dostane inému sudcovi, než tomu, ktorý je na rade podľa rozvrhu práce. Vytrča spoza tendrov a verejných súťaží, ktorých výsledku sa nečuduje iba ich víťaz a príslušný minister...

Čo s tým? Čo môže občan? V niektorých veciach pomôže nedávno prijatý zákon o slobodnom prístupe k informáciám, ktorý by mal pootvoriť zásuvky úradníkov a zabezpečiť transparentnosť rozhodovania i orientáciu občana v ňom.. Na základe tohto zákona občan má prístup ku všetkým informáciám, ktoré nie sú zákonmi vyhlásené za tajné a svoju žiadosť o informáciu nemusí nijako zdôvodňovať. Niekedy však nestačí len vedieť, ale treba aj konať. Tento materiál chce byť sprievodcom občana, ktorý vie, že dôsledkom korupcie nie je len bezprostredná výhoda z poskytnutia alebo prijatia úplatku. Vie aj to, že ideály korektného správania sú bezmocné len navonok a ak sa im účinne pomáha, z dlhodobého hľadiska môžu triumfovať.

Táto brožúra sa pokúsi zosumarizovať ako na to.

ČO NA TO PRÁVO?

Korupčné formy správania sa v práve najčastejšie označujú ako prijímanie úplatku, podplácanie, nepriame úplatkárstvo a zneužívanie právomoci verejného činiteľa. Vo všetkých týchto prípadoch pôjde o nelegálne a zakázané stimulovanie nositeľov právomocí (úradníkov, policajtov, sudcov, cudzích verejných činiteľov...) peňažnými alebo inými odmenami k činnosti, ktorá zvýhodňuje toho, kto platí, a poškodzuje verejnosť a jej záujmy. Takéto konania sú nielen zakázané, ale aj trestnoprávne postihnuteľné¹. To znamená, že ak

¹ Okrem toho "podplácanie" poznajú a zakazujú aj normy obchodného práva v rámci ochrany proti tzv. nekalej súťaži. Na rozdiel od trestného práva, kde sa chráni "poriadok vo veciach verejných", obchodné

vyšetrovacie orgány polície v prípade štátnej zákazky zistia, že ministerský úradník prijal úplatok za uprednostnenie niektorej zo súťažiacich firiem, úradník bude trestne stíhaný.

Základným prameňom trestného práva je zákon č. 140/1961 Zb. v znení zmien a doplnkov - Trestný zákon. V jeho jednotlivých ustanoveniach sú opísané konania, ktoré sa zakazujú, ktoré vyšetrovatelia polície trestne stíhajú a ktoré súdy na základe obžaloby prokurátora v prípade preukázania viny trestajú. Tú sú príklady niektorých z nich:

Trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody:

Za trestné sa považuje každé konanie, kedy niekto *"za úplatok (čím sa rozumie akákoľvek neoprávnená výhoda obvykle vyčísľiteľná v peniazoch) alebo inú nenáležitú výhodu priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, alebo inú nenáležitú výhodu, aby zneužil svoje zamestnanie, povolanie, postavenie alebo funkciu na poskytnutie výhody niektorej osobe alebo na jej neodôvodnené uprednostnenie pred inými.* Do tejto kategórie patrí väčšina príkladov z úvodu. Okrem nich sem možno zaradiť aj situáciu, kedy úplatok prijme licitátor za spôsob vedenia dražby, pracovník zodpovedný za čistý priebeh verejnej súťaže za uprednostnenie určitej ponuky, rovnako aj sudca, ktorý si od strany v spore nechá vybaviť "lacný" zájazd.

V závislosti od závažnosti prípadu možno za tento trestný čin uložiť trest odňatia slobody až do výšky ôsmich rokov, trest zákazu činnosti i peňažný trest. Prísnejšie sa trestajú prípady, kedy bola spôsobená väčšia škoda. Na mieru trestu má vplyv i výška úplatku, pracovné alebo funkčné zaradenie páchateľa (postavenie verejného činiteľa) a to, či trestná činnosť bola spáchaná v súvislosti s obstarávaním tzv. vecí všeobecného záujmu. Za veci všeobecného záujmu sa pritom považujú činnosti, ktoré súvisia s plnením spoločensky dôležitých úloh a v rámci nich s uspokojovaním materiálnych, kultúrnych, zdravotných i iných potrieb občanov, pokiaľ nejde o uplatňovanie výslovne osobných práv .

Trestný čin podplácania

"Kto poskytne úplatok alebo inú nenáležitú výhodu alebo ich sľúbi inému, aby ten zneužil svoje zamestnanie, povolanie, postavenie alebo funkciu na poskytnutie výhody niektorej osobe alebo na jej neodôvodnené uprednostnenie pred iným, alebo z tohto dôvodu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne alebo sľúbi úplatok alebo inú nenáležitú výhodu inej osobe", potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo peňažným trestom. Tak znie skutková podstata trestného činu podplácania, pričom opäť - prísnejšie sa trestá podplácanie v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu a

právo chráni čistotu hospodárskej súťaže v rámci trhovej ekonomiky vo sfére súkromného podnikania. Čiže ak štatutárny zástupca na trhu súťažiacej firmy dá "províziu" predstaviteľom inej firmy (napr. zabezpečí im bezplatný pobyt vo firemnom penzióne) za účelom zabezpečenia výhod pre firmu, nedopúšťa sa trestného činu, za ktorý môže ísť do väzenia. To však neznamená, že všetko je v poriadku. Ak sa o takomto konaní dozvie iný súťažiteľ, ktorý tým bol poškodený, môže sa na súde domáhať, aby sa rušiteľ čistoty hospodárskej súťaže zdržal protiprávneho konania, odstránil závadný stav, poskytol satisfakciu v peniazoch, uhradil spôsobenú škodu a pod.

Táto príručka sa však zaoberá hlavne trestnoprávnej stránke korupcie, preto sa v ďalšom texte budeme viac zaoberať verejnými činiteľmi a menej súťažiteľmi v zmysle obchodného práva.

podplácanie verejných činiteľov.² Aj v tomto prípade je trestné nielen poskytnutie úplatku, ale i jeho prisľúbenie a trestné je i použitie sprostredkovateľa. Ponúknuť úplatok je možné rôznym spôsobom - slovné, ale i naznačením, posunkom, gestom. Za ponúknuť úplatku sú považované i známe výroky typu "potom sa vyrovnáme", "nebojte sa, určite neprerobíte" a pod.

Hoci za úplatok sa môže považovať i finančne nevýznamná čiastka, pri predmetoch symbolického darčkového charakteru sa obvykle netreba báť. Ak bol niekto v nemocnici spokojný s úrovňou služieb a pri odchode daruje kyticu či bonboniéru ošetrovúcemu personálu, nemusí sa báť trestného stíhania. Horšie je to však už s kupovaním drobností či "fliaš" pre pracovníkov orgánov štátnej moci. Tu prax našich súdov netoleruje ani poskytovanie darčkov a protislužieb nepatrné hodnoty.

² Za verejných činiteľov sa považujú volení funkcionári alebo iní zodpovední pracovníci orgánov štátnej správy a samosprávy, súdu alebo iného štátneho orgánu (prokuratúry), príslušníci ozbrojených síl alebo ozbrojeného zboru, súdnej exekútor a osoby, ktoré konajú v postavení členov lesnej, vodnej, rybárskej alebo poľovnickej stráže. Verejnými činiteľmi sú teda sudcovia, vyšší úradníci s rozhodovacími právomocami, policajti, ministri, primátori, poslanci..., nie však notári, advokáti, riaditelia podnikov, firiem, škôl, lekári, revízori v doprave, cirkevní hodnostári...)

Trestný čin nepriamej korupcie

Podľa slovenskej právnej úpravy sú trestné i tzv. nepriame formy prijímania úplatku a podplácania. Trestnoprávne postihnuteľný je nielen ten kto vybavuje, ale aj ten, *keď sľúbi vybavenie prostredníctvom využitia svojho vplyvu na kompetentnú osobu, prípadne za toto prijme alebo žiada úplatok*. Trestné je napríklad to, keď niekto prisľúbi vybaviť inému určitú vec, lebo sa pozná s prednostom okresného úradu. Ak za toto žiada alebo prijme úplatok, dopúšťa sa trestného činu, rovnako ako ten, kto mu úplatok dá, ponúkne alebo sľúbi.

Podobne ako u predchádzajúcich trestných činov na posúdenie trestnej zodpovednosti nemá žiadny vplyv to, či dotýčny známy vo veci naozaj niečo urobil alebo nie.

Dôležité: Dva posledne spomenuté skutky (teda nepriama korupcia a podplácanie) patria do nie veľkej kategórie trestných činov, u ktorých aj po ich spáchaní je možné dosiahnuť to, aby páchatel' nebol odsúdený, avšak len za splnenia niekoľkých podmienok.

Tou základnou je včas sa priznať. Trestnosť podplácania a nepriamej korupcie totiž zaniká, ak páchatel' úplatok poskytol alebo sľúbil len preto, že bol o to požiadaný, a urobil o tom dobrovoľne bezodkladne oznámenie prokurátorovi, vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu (vojak môže namiesto toho urobiť oznámenie veliteľovi alebo náčelníkovi). V tomto prípade je teda potrebné čo najskôr zájsť na ktorýkoľvek útvar polície alebo prokuratúru a opísať, čo sa stalo. Možné je tiež poslať o tom písomné oznámenie.

Obdobne nebude potrestaný ani ten, kto sa "zahrá" na agenta provokatéra a preukázateľne "podpláca" za účelom odhalenia alebo zistenia páchatel'a trestného činu prijímania úplatku a včas začne spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní.

Tak ako v mnohých iných prípadoch, aj tu sa pojem "včas" bude posudzovať podľa okolností konkrétneho prípadu a bude predmetom dokazovania.

Zasahovanie do nezávislosti súdu

Tohto trestného činu sa dopustí každý, kto akýmkoľvek spôsobom pôsobí na sudcu, aby porušil svoje povinnosti v konaní pred súdom. Čiže v prípade sudcov je trestné akékoľvek protiprávne pôsobenie na ich rozhodovaciu činnosť (nemusí byť za úplatok alebo inú nenáležitú výhodu) a trest - v závislosti od závažnosti prípadu - môže byť až desať rokov odňatia slobody.

Zneužívanie právomoci verejného činiteľa

Verejní činitelia ako predstavitelia štátu alebo samospráv musia vykonávať svoju moc v súlade so zákonom. Pokiaľ "*vykonávajú svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu, prekročia svoju právomoc alebo nespĺnia povinnosť vyplývajúcu z ich právomocí*" a robia tak "*v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zádovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech*", dopúšťajú sa trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa. Podľa miery závažnosti tohto trestného činu môžu byť páchatelia potrestaní trestom odňatia slobody v rozmedzí od 6 mesiacov až do 10 rokov, peňažným trestom i trestom zákazu činnosti. Pre správne posúdenie tohto skutku je potrebné uviesť si niekoľko faktov:

- Tohto trestného činu sa môže dopustiť len osoba, ktorá je verejným činiteľom (viď poznámku č. 2). Iné osoby sa však môžu dopustiť tzv. prípravy alebo návodu na tento trestný čin, a to vtedy, ak verejného činiteľa nabádajú k úmyselnému zneužitiu jeho právomoci. Príprava i návod sú pritom sú trestné takisto ako samotné spáchanie skutku verejným činiteľom.
- Nie každé pochybenie v činnosti verejného činiteľa je automaticky trestným činom. Ide o úmyselný trestný čin, kde sa musí preukázať nielen nedodržanie zákona, ale aj úmysel niekomu poškodiť, seba alebo iného neoprávnene zvýhodniť a pod. Čiže trestným bude napríklad úmyselné nestíhanie dôvodne podozrivého páchatel'a trestného činu, ale i neudelenie pokuty tam, kde ju zákon predpokladá ako nevyhnutný následok porušenia práva.³
- Za istých okolností môže byť trestnoprávne postihnuteľné aj protiprávne konanie spáchané z nedbanlivosti (pre potrestanie postačuje nedbanlivosť páchatel'a, nemusí sa mu preukázať úmysel porušiť zákon). Bude to vtedy, ak verejný činiteľ pri výkone svojej právomoci z nedbanlivosti zmaří alebo podstatne sťaží splnenie dôležitej úlohy. Čo je zmaření alebo podstatné sťaženie splnenia dôležitej úlohy posudzujú orgány činné v trestnom konaní podľa okolností prípadu. Môže ním byť napríklad zanedbanie povinností pri živeľnej pohrome, nevyhnutnej evakuácii obyvateľstva a pod.
- Ak verejný činiteľ pri úmyselnom zneužití svojho postavenia prijme aj úplatok, dopúšťa sa naraz trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa aj trestného činu prijímania úplatku. Rovnako je možný aj súbeh trestného činu podplácania a návodu na zneužívanie právomoci verejného činiteľa.

ČO ROBIŤ, KEĎ...

V prípade podozrenia zo spáchania akejkoľvek trestnej činnosti sú orgány činné v trestnom konaní (polícia, vyšetrovatelia polície a prokuratúra) povinné toto podozrenie preverovať. Ak sa podozrenie potvrdí, proti podozrivej osobe vznesú obvinenie a začne sa trestné stíhanie. Toto môže skončiť až pred súdom, ktorý je oprávnený vysloviť vinu páchatel'a a uložiť mu trest.

Trestné stíhanie majú u nás v kompetencii výlučne orgány štátu. To znamená, že občania nemôžu na páchatel'ov trestných činov podať sami a priamo obžalobu, môžu však orgánom polície a prokuratúry oznamovať svoje podozrenia. To možno urobiť ústne (na ktoromkoľvek útvere polície alebo na prokuratúre) alebo písomne. Ak je podnet na začatie trestného stíhania podaný ústne, poverený pracovník o ňom spíše zápisnicu. Pre písomné oznámenie sa nevyžaduje žiadna osobitná forma, stačí pravdivo a čo najpresnejšie opísať

³ Takéto ustanovenia obsahuje napr. stavebný zákon, ktorý ukladá povinnosť stavebného úradu ukladať pokuty právnickým osobám oprávneným na podnikanie v prípade nesplnenia v zákone vymenovaných povinností.

okolnosti skutku (vrátane označenia páchatel'a, ak je oznamovateľovi známy a prípadných ďalších svedkov). K podaniu tiež môžete pripojiť rôzne listinné dôkazy (ich fotokópie), audio alebo videokazety s nahrávkami a pod. Takéto podanie možno nazvať "podnet na začatie trestného konania" alebo "oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin". V oznámení možno požiadať o to, aby orgány činné v trestnom konaní upovedomili oznamovateľa do jedného mesiaca o tom, aké kroky vo veci v rámci vyšetrovania vykonali.

Vzhľadom na to, že vyšetrojúce orgány môžu mať záujem oznamovateľa vypočuť, mal by v oznámení uviesť svoje identifikačné údaje. Ak má oznamovateľ obavy, že oznámením svojej totožnosti, bydliska alebo miesta pobytu je ohrozený jeho život alebo zdravie, môže sa povoliť, aby do spisu neuvádzal údaje o svojej osobe. O oprávnenosti takejto žiadosti svedka v štádiu vyšetrovania rozhoduje prokurátor. Okrem toho, polícia je povinná vybavovať aj anonymné podania a oznámenia, pokiaľ z nich vyplývajú konkrétne skutočnosti. Rovnakú povinnosť má aj pri anonymných telefonátoch.

Dôležité: Častou otázkou je, či sa oznamovateľ nemusí báť právnych následkov, ak sa nakoniec podozrivému nepodarí preukázať vinu. Odpoveď opäť závisí od okolností prípadu: Ak si oznamovateľ preukázateľne vymýšľal a klamal, môže skončiť na súde on. Krivé obvinenie a poškodzovanie cudzích práv je trestné. Ak však uviedol iba pravdivé skutočnosti, nemá sa čoho obávať.

Obdobne nebude potrestaný ani ten, kto sa v spolupráci s políciou a podľa jej pokynov "zahrá" na "agenta provokatéra" (zákon používa termín "agent" na odhaľovanie korupcie") a preukázateľne "podpláca" za účelom odhalenia alebo zistenia páchatel'a trestného činu prijímania úplatku. Takýto postup prichádza do úvahy najmä vtedy, ak je niekto požiadaný o úplatok a chce úplatcu nielen odhaliť, ale aj usvedčiť. Vtedy je najlepšie obrátiť sa na políciu a v ďalšom sa riadiť jej pokynmi. Polícia takéhoto agenta obvykle vybaví nielen inštrukciami, ale aj príslušnou technikou (napríklad nahrávacím zariadením) a v prípade potreby aj ochranou

Korupcia je špecifická tým, že väčšinou o nej vedia len dvaja ľudia. Niekedy však má akúsi samosignalizačnú schopnosť. Nielen v tom, že dotýčny úradník alebo funkcionár si začne žiť "nad pomery", ale aj v tom, že začne mať nedostatky v evidencii, kvalite rozhodnutí, zápisnic a pod. Často práve vtedy môže byť občan nespokojný s rozhodnutím, postupom či správaním sa kompetentných. Na záver sa preto pozrime na to, čo sa dá robiť pri stretnutí s podozrením z korupčného správania sa, ak ešte nie sú k dispozícii priame dôkazy a nezákonnosť možno vytušiť len z rôznych nepriamych signálov.

- Často prvým vhodným krokom občana pri preverovaní nezákonných postupov úradu je podanie sťažnosti. Sťažnosti je potrebné adresovať vedúcemu úradu toho orgánu verejnej správy, o ktorého pracovníka ide. Ak sťažnosť smeruje proti vedúcemu, príslušný na vybavenie sťažnosti je jeho priamy nadriadený. Na sťažnosti proti poslancovi obecného zastupiteľstva, starostovi a primátorovi je príslušná osobitná komisia pri zastupiteľstve. Sťažnosť sa musí vybaviť v lehote 30 dní, túto lehotu v obzvlášť náročných prípadoch je možné predĺžiť najviac na 90 dní. Výsledok preverenia sťažnosti môže byť dôvodom na začatie trestného stíhania aj pre podozrenie z korupcie.
- Špecifikom sú sťažnosti na sudcov - tie vybavuje príslušný predseda súdu a v prípade sudcu sa možno sťažovať len na priet'ahy v konaní alebo na správanie sa súdnych osôb. Proti rozhodnutiu vo veci vám teda sťažnosť na sudcu nepomôže (tu môže pomôcť

odvolanie). Ak však existujú dôkazy o "náklonnosti" sudcu k protistrane, popri namietnutí zaujatosti sudcu možno túto vec signalizovať aj predsedovi súdu a napadnúť takéto správanie sa formou sťažnosti. Predseda súdu bude musieť celú záležitosť prešetriť.

- Jednotlivé prípady na polícii, prokuratúre i na súdoch by mali byť prideľované vyšetrovateľom, prokurátorom a sudcom podľa tzv. rozvrhu práce. Rozvrh práce je dokument, ktorý by mal obsahovať ľudským faktorom neovplyvniteľný kľúč na prideľovanie vecí. Ak existuje podozrenie, že sa rozvrh práce nedodržiava a vec si napríklad "osvojil" sudca, ktorý nebol v poradí, opäť je možné obrátiť na príslušného predsedu súdu so sťažnosťou.
- Všeobecný dozor nad zákonnosťou v rozhodovaní i postupoch orgánov verejnej správy je u nás zverený prokuratúre. Preto v prípade podozrenia z nezákonnosti možno (popri sťažnosti) podať aj podnet na prokuratúru. Na základe podnetu prokurátor preskúma, či postup orgánu bol v súlade s právnymi predpismi. Ak zistí nedostatky, môže podať tzv. protest, alebo môže dotknutému orgánu navrhnúť spôsob odstránenia nezákonnosti v jeho postupe. Ak prokurátor na základe vášho podnetu zistí podozrenie z trestného činu, je jeho povinnosťou začať trestné stíhanie. O výsledku šetrenia informuje podnecovateľa.
- Polícia a prokuratúra sú jediné orgány, ktoré môžu začať trestné stíhanie, avšak dozorných a kontrolných orgánov nad čístitou verejnou správou je viac. Významné kontrolné právomoci má Najvyšší kontrolný úrad SR (najmä pri kontrole nakladania so štátnymi prostriedkami) a Úrad vlády SR (vykonáva všeobecnú kontrolu ministerstiev a iných štátnych orgánov). Tieto orgány vykonávajú kontrolné právomoci predovšetkým z vlastnej iniciatívy, ale nič im nebráni konať aj na podnet občanov alebo právnických osôb. Ak zistia podozrenie z akéhokoľvek trestného činu, sú povinné vec odovzdať orgánom činným v trestnom konaní.

Ak je občan nespokojný s vybavovaním vecí na úradoch, má teda viacero možností. Okrem tých, ktoré sme vymenovali, by však nemal zabudnúť na to, že voči jednotlivým rozhodnutiam sú prípustné aj opravné prostriedky (napr. odvolanie). Väčšina rozhodnutí orgánov štátnej správy je preskúmateľná súdom. Hoci teda aj existuje podozrenie či dôkaz o korupcii, treba popri podaní trestného oznámenia napísať v stanovenej lehote aj odvolanie. Premeškanie tohto kroku môže znamenať vážne, niekedy nenapraviteľné komplikácie pri urýchlenej náprave nezákonného stavu.

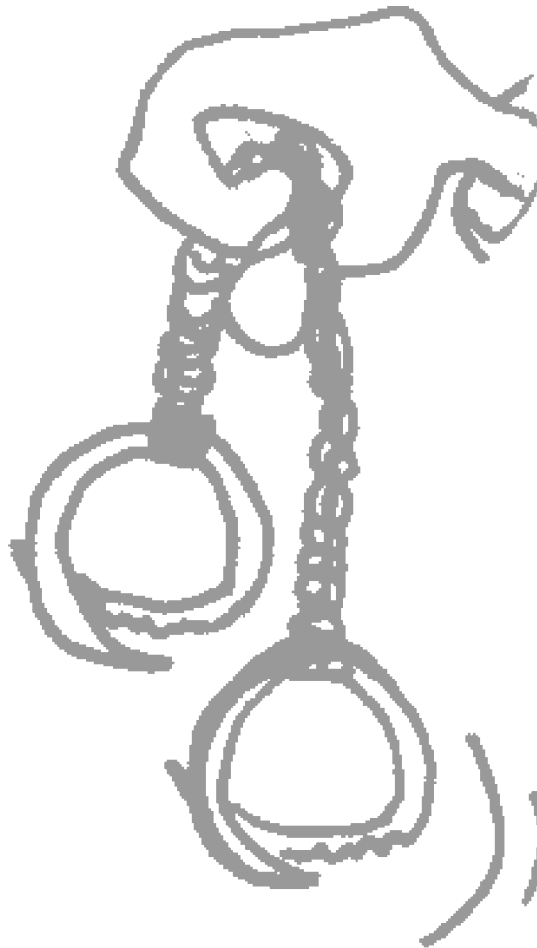
ZÁVER:

Ak sa majú dohady nahradiť faktami, treba získať dôkazy. Dôkazmi sú zväčša informácie. Prístup ku nim vo verejnej sfére zaručuje hlavne ústava a zákon o prístupe k informáciám (je účinný od 1. 1. 2001). Uvažuje sa i o prijatí zákonov, ktoré neoznámene korupčných praktík budú považovať za trestné a o mnohých ďalších zmenách sankcionujúcich tolerantný prístup ku korupcii. Po ich prijatí by mal byť život ľudí koketujúcich s korupciou ťažší. Avšak len vtedy, ak sa o to pričínime sami.

...Keď je výber priorít a projektov určovaný korupciou, máme pred sebou vrchol zvrátenosti: ide o prípad, kedy sú priority rozvoja zanedbávané v prospech projektov, ktoré prinesú väčší prospech štátnym úradníkom. Tým, že prideluje zdroje na neprioritné projekty, je korupcia do značnej miery zodpovedná za zanedbávanie základných ľudských potrieb, zvlášť výživy, zdravotných služieb a vzdelávania. Korupcia sa tak stáva príčinou zaostalosti a celkovej chudoby, to potom vedie k vytvoreniu začarovaného kruhu : Korupcia vedie k zaostalosti a chudobe, chudoba zas prispieva k ďalšiemu rozvoju korupcie, pretože ak nemôže človek uspokojiť základné životné potreby poctivo, môže sa cítiť donútený používať aj menej bezúbohné prostriedky k prežitiu. A tak je korupcia príčinou i následkom zaostalosti.

D. Frisch, z prednášky "Pôsobenie korupcie na rozvoj", Benin 1994

JUDr. Ján Hrubala
Centrum pre podporu miestneho aktivizmu

Vydali:

Centrum pre podporu miestneho aktivizmu

- Ponická Huta 65, 976 33 Poniky

Autori: Ján Hrubala

Ilustrácie: Dana Krsková

Realizácia: ORMAN s.r.o.

Grafický dizajn: Eduard Lošonský

Náklad: 700

Rok vydania: 1999

Publikácia vyšla s podporou The Ford Foundation New York

